

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Irlanti

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Irlannin lainvalintasäännöt perustuvat pääasiassa tapaoikeuteen, mikä tarkoittaa sitä, että ne voivat muuttua ja kehittyä. Koska oikeuskäytäntö on tällä alalla kuitenkin suhteellisen hajanaista, monilla osa-alueilla on vaikea selvittää, mitä lakia on sovellettava. Tämä koskee erityisesti perheoikeutta. Lainvalintaan, kuten myös toimivaltakysymyksiin, sovellettava perinteinen lainsäädäntö korvautuu vähitellen kansainvälisillä yleissopimuksilla ja EU:n lainsäädännöllä.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Haagin yleissopimus testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista, 1961

Rooman yleissopimus sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, 1980

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Tiedossamme ei ole sellaisia Irlannin allekirjoittamia kahdenvälisiä sopimuksia, joissa olisi lainvalintasääntöjä.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Yleinen näkemys on, että lainvalintasääntöjä sovelletaan vain, jos vähintään yksi osapuoli on vaatinut niiden soveltamista.

2.2 Renvoi

Irlannin tuomioistuimissa on vain harvoin tapauksia, joissa tämä käytäntö pitäisi ottaa huomioon.

2.3 Liittymän muuttuminen

Alan käytäntö ei ole yhdenmukainen.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Tässä asiassa ei ole oikeuskäytäntöä, mutta on epätodennäköistä, että Irlanti soveltaisi ulkomaista lainsäädäntöä, joka on ristiriidassa Irlannin oikeusjärjestyksen kanssa.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Irlannin tuomioistuimet edellyttävät, että ulkomaisen lainsäädännön sisältö todistetaan tosiseikan tapaan. Jos jompikumpi osapuoli haluaa, että sovelletaan ulkomaista lainsäädäntöä, hänen on pyydettävä sen soveltamista ja todistettava ulkomaisen lainsäädännön sisältö tuomaria tyydyttävällä tavalla. Jos osapuolten esittämien todisteiden välillä on ristiriitaa, tuomari voi arvioida asiantuntijoiden uskottavuuden ja sitten ottaa huomioon ensisijaiset todisteet (esim. ulkomaiset säädökset ja oikeustapaukset), erityisesti silloin, kun niissä käytetään irlantilaiselle tuomarille tuttuja käsitteitä. Jos Irlannin lainvalintasääntöjen mukaan on sovellettava ulkomaista lainsäädäntöä, mutta kumpikaan osapuoli ei esitä todisteita lainsäädännön sisällöstä, tuomioistuin yleensä olettaa sen olevan sama kuin Irlannin lainsäädännössä, ellei jotain muuta näytetä toteen.

Ulkomaisten lainsäädännön sisältö todistetaan yleensä asiantuntijalausunnolla. Sisällön todistamiseksi ei riitä se, että osapuolet pelkästään esittävät tuomioistuimelle ulkomaisen säädöksen, oikeustapauksen tai viranomaisen tekstin. Asiantuntijalausunnon ulkomaisesta lainsäädännöstä voi antaa henkilö, jolla on lakimiehen pätevyys ulkomaisen oikeusjärjestelmän nojalla tai jolla on riittävästi käytännön kokemusta kyseisestä järjestelmästä. Tuomioistuin ei yleensä itse tutki ulkomaisen lainsäädännön sisältöä.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Irlanti on allekirjoittanut vuonna 1980 tehdyn Rooman yleissopimuksen sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista. Irlanti on pannut yleissopimuksen täytäntöön vuonna 1991 annetulla lailla *Contractual Obligations (Applicable Law) Act*. Yleissopimuksen säännöksiä sovelletaan sopimusvelvoitteisiin kaikissa tilanteissa, joissa pitää valita eri maiden lainsäädännön välillä. Yleissopimusta ei kuitenkaan sovelleta tiettyntyyppisiin sopimuksiin, kuten perhesuhteesta johtuviin sopimusvelvoitteisiin.

Irlannissa sovelletaan suoraan sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista annettua asetusta (EY) N:o 593/2008 ("Rooma I"). Sen sijaan Irlanti ei ole suostunut soveltamaan tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla osallistuvien jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä annettua asetusta (EU) N:o 1259/2010 ("Rooma III").

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Perheoikeudessa tai avioerohakemuksissa Irlannin tuomioistuimet pitävät oikeuspaikan lakia tarkoituksenmukaisena periaatteena, sillä se tuo oikeusvarmuutta. Irlannissa ei ole ollut lainkaan lainvalintasääntöjä vahingonkorvausasioissa, ja oikeuskäytäntöä on hyvin vähän. Irlannin tuomioistuimet ottavat huomioon oikeuspaikan lakiin perustuvan periaatteen, jonka mukaan tuomioistuinvaltion lakia on sovellettava, sekä tekopaikan lakiin perustuvan periaatteen, jonka mukaan on sovellettava sen paikan lainsäädäntöä, jossa rikkomus tapahtui. Tuomioistuimet voivat myös ottaa huomioon vahingonkorvausoikeuden, jossa suositellaan joustavaa lähestymistapaa ja jonka avulla tuomioistuin voi ottaa huomioon kaikki erilaiset liittymätekijät ja päättää oikeusjärjestelmää koskevasta kysymyksestä sen mukaisesti.

On huomattava, että Irlannissa sovelletaan suoraan sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista annettua asetusta (EY) N:o 864/2007 ("Rooma II").

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Lapsen kotipaikka on hänen isänsä kotipaikka, jos lapsen vanhemmat olivat avioliitossa keskenään hänen syntyessään. Jos näin ei ollut tai jos isä oli syntymähetkellä kuollut, lapsen kotipaikka on hänen äitinsä kotipaikka. Tätä sääntöä sovelletaan siihen asti, kun lapsi täyttää 18, jolloin hänestä tulee täysi-ikäinen ja hän on oikeuskelpoinen valitsemaan oman kotipaikkansa.

Henkilö voi valita oman kotipaikkansa vain asumalla varsinaisesti kyseisellä lainkäyttöalueella tarkoituksenaan oleskella siellä toistaiseksi tai pysyvästi. Jos jompikumpi näistä ehdoista ei enää täyty, henkilön kotipaikaksi tulee hänen alkuperäinen kotipaikkansa. Avioliitossa olevan naisen kotipaikka määräytyy hänen aviomiehestään riippumatta.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

Lasten asemasta vuonna 1987 annetulla lailla (*Status of Children Act*) lakkautettiin aviottoman lapsen käsite. Kyseisen lain nojalla henkilön suhde hänen isäänsä ja äitiinsä on määritettävä riippumatta siitä, ovatko isä ja äiti naimisissa keskenään tai ovatko he olleet naimisissa keskenään. Tästä huolimatta lasta ei katsota avioliitossa syntyneeksi, jos lapsen vanhemmat eivät ole keskenään naimisissa joko lapsen syntymä- tai siittämishetkellä. Lapsi voidaan kuitenkin legitimoida, jos vanhemmat menevät myöhemmin keskenään naimisiin. Avioliitossa syntyneen ja legitimoidun lapsen perustuslaillisen aseman välillä ei ole eroa. Lapsen oikeudet elatukseen tai vanhempien perimiseen ovat myös samat riippumatta siitä, ovatko vanhemmat joskus olleet keskenään naimisissa.

Kun Irlannin tuomioistuimet käyttävät toimivaltaansa jossakin asiassa tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel II a”) perusteella, ne soveltavat yleensä Irlannin lainsäädäntöä.

Kun Irlannin tuomioistuimet käyttävät toimivaltaansa adoptioasiassa, ne soveltavat niin ikään Irlannin lainsäädäntöä.

Jos lapsi on Irlannin kansalainen, ylemmät tuomioistuimet ovat toimivaltaisia antamaan määräyksiä, joilla pannaan täytäntöön lapsen perustuslailliset oikeudet riippumatta lapsen vakituudesta asuinpaikasta. Tuomioistuin tekee päätöksen toimivaltansa käyttämisestä sen perusteella, onko se olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaista tai asianmukaista. Tällöin se ottaa huomioon tuomioistuinten välisen kohteliaisuuden mukaisen kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan säännön.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

Avioliiton osalta Irlannin lainsäädännössä 22. toukokuuta 2015 hyväksytyn perustuslain 34. muutoksen mukaan kaksi henkilöä voi solmia avioliiton lainmukaisesti heidän sukupuolestaan riippumatta. Tämän mukaisesti henkilöt, jotka ovat avioliittokelpoisia ja vapaita solmimaan avioliiton, voivat solmia avioliiton riippumatta heidän biologisesta sukupuolestaan, kun vuoden 2015 avioliittolaki on hyväksytty ja se on tullut voimaan. Avioliittoa ei katsota päteväksi Irlannissa, jos toinen osapuolista on transsukupuolinen ja solmii avioliiton vaihdettuaan sukupuolta. Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan ulkomailla solmittu avioliitto tunnustetaan vain, jos tietyt ehdot täyttyvät. Osapuolten on noudatettava sen lainkäyttöalueen muodollisuuksia, jossa vihkiseremonia järjestetään (*lex loci celebrationis* -periaate). Osapuolten on oltava oikeuskelpoisia solmimaan avioliitto kotipaikkansa oikeusjärjestyksen säännösten mukaisesti. Ulkomailla solmitun avioliiton on vastattava sitä, mitä avioliitolla Irlannissa yleensä tarkoitetaan. Jos avioliitto on esimerkiksi mahdollisesti moniavioinen, sitä ei tunnusteta.

Rekisteröidyistä parisuhteista ja avopuolisoiden tietyistä oikeuksista ja velvollisuuksista vuonna 2010 annetun lain (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act*) 5 §:n nojalla tehtyjen määräysten mukaan tietyntyyppiset ulkomailla rekisteröidyt parisuhteet tunnustetaan siten, että niitä kohdellaan Irlannin lainsäädännön mukaan samalla tavalla kuin Irlannissa rekisteröityjä parisuhteita, edellyttäen, että kyseinen pariskunta olisi ollut oikeuskelpoinen rekisteröimään parisuhteensa Irlannissa.

Irlannissa avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevia menettelyjä koskevaan toimivaltaan sovelletaan suoraan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003 (”Bryssel II a”). Tapauksissa, joissa millään muulla jäsenvaltiolla ei ole toimivaltaa Bryssel II a asetuksen nojalla, Irlannin tuomioistuimet voivat käyttää toimivaltaansa, jos vähintään yhdellä osapuolella on kotipaikka valtiossa menettelyjen alkaessa.

Kun Irlannin tuomioistuimella on toimivalta avioeromenettelyissä, se soveltaa omaa lainsäädäntöään perheoikeudellisiin menettelyihin sekä niihin liittyviin kysymyksiin.

Ulkomailla tapahtunut avioero tunnustetaan tapauksissa, joissa Bryssel II a asetusta ei sovelleta, jos se on myönnetty maassa, jossa jommallakummalla aviopuolisolla oli kotipaikka avioeromenettelyjen alkaessa.

3.5.1 Elatusvelvollisuus

Elatusapusaataviin sovelletaan tällä hetkellä toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioista annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 4/2009.

Pääpiirteissään elatusvelvollisuutta koskevassa asetuksessa säädetään yhteisistä toimivaltaa, sovellettavaa lakia, tunnustamista, täytäntöönpanoa, yhteistyötä ja vakimuotoisia asiakirjoja koskevista säännöistä elatussaatavien perinnän tehostamiseksi Euroopan unionissa. Koska yksi asetuksen päätavoitteista on varmistaa, että elatusvelkoja pystyy saamaan jäsenvaltiossa vaivattomasti päätöksen, joka on ilman eri toimenpiteitä täytäntöönpanokelpoinen toisessa jäsenvaltiossa ilman minkäänlaisia muita muodollisuuksia, elatusvelvollisuutta koskevassa asetuksessa on toimivaltaa, lainvalintaa, tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoisuutta, täytäntöönpanoa ja oikeusapua koskevia säännöksiä, ja sen tarkoituksena on saada aikaan yhteistyötä keskusviranomaisten välillä. Velvoite panna alkuperäisen määräyksen ehdot täytäntöön sellaisenaan asetuksessa hyvin ehdoton, eikä jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen asiaratkaisua saa missään tapauksessa tutkia uudelleen jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista, täytäntöönpanokelpoisuutta tai täytäntöönpanoa pyydetään. Siten asetuksen nettovaikutus on se, että se estää jäsenvaltion tuomioistuinta, jossa asiaa ei ole pantu vireille, antamasta uusia tai asiaan liittyviä määräyksiä.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Elleivät sopimuspuolet ilmaise tahtovansa muuta, osapuolten välistä avioehtosopimusta tulkitaan sen maan lain mukaisesti, jossa avioliitto solmittiin (*matrimonial domicile*). Vaikka sopimusta ei olisi, sovellettava laki määräytyy silti samalla tavalla. Jos puolisoilla on sama kotipaikka, sovelletaan kotipaikan maan lakia. Jos puolisoilla on eri kotipaikka, sovelletaan todennäköisesti sitä lakia, johon puolisoilla ja avioliitolla on läheisin yhteys.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Kiinteän omaisuuden perimyksen sovellettava lainsäädäntö on sen paikan lainsäädäntö, jossa omaisuus sijaitsee, kun taas irtaimen omaisuuden jakoon ja perimyksen sovelletaan sen maan lakia, jossa vainajan kotipaikka oli hänen kuollessaan.

Perinnönjättäjän oikeuskelpoisuus määritetään hänen kotipaikkansa lain mukaan, vaikka erään näkemyksen mukaan kiinteän omaisuuden osalta pitäisi soveltaa omaisuuden sijaintipaikan lakia.

On eroavia näkemyksiä siitä, pitäisikö oikeuskelpoisuuteen soveltaa testamentin laatimisen hetkellä vai kuolinpäivänä voimassa olleen kotipaikan lainsäädäntöä, kun perinnönjättäjän kotipaikka muuttuu testamentin laatimisen ja kuolinpäivän välillä. .

Testamentti on vuonna 1965 annetun perintölain (*Succession Act*) mukaan muodollisesti pätevä, jos sen muoto noudattaa jotakin seuraavista: sen paikan laki, jossa perinnönjättäjä teki testamenttimääräyksen; sen maan laki, jonka kansalainen perinnönjättäjä oli tai jossa hänen kotipaikkansa tai vakituinen asuinpaikkansa sijaitsi joko määräyksen tekemisen hetkellä tai perinnönjättäjän kuolinpäivänä; tai kiinteän omaisuuden osalta sen paikan laki, jossa omaisuus sijaitsee.

3.8 Kiinteä omaisuus

Irlannin lainsäädännössä erotellaan irtain ja kiinteä omaisuus, ja sen mukaan sovelletaan sen maan lakia, jossa omaisuus sijaitsee, jotta voidaan määrittää, koskeeko kyseinen etu irtainta vai kiinteää omaisuutta.

Yleissääntönä kiinteään omaisuuteen sovelletaan sen paikan lakia, jossa omaisuus sijaitsee.

3.9 Maksukyvöttömyys

Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa asetuksessa N:o 1346/2000, jäljempänä 'maksukyvyttömyysasetus', säädetään maksukyvyttömyysmenettelyjä koskevista toimivaltasäännöistä EU:ssa^[1]. Maksukyvyttömyysasetuksen 3 artiklassa säädetään, että sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa velallisella on pääintressien keskus, on toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn. Siten Irlannin tuomioistuimet määrittävät Irlannissa aloitetut maksukyvyttömyysmenettelyt kanteiden jättämiseen, tarkastukseen ja hyväksymiseen maksukyvyttömyysmenettelyissä sovellettavan Irlannin lainsäädännön mukaisesti. Pääasialliseen asiaankuuluvaan lainsäädäntöön kuuluu vuonna 2014 annettu yhtiölaki (*Companies Act*), yksityishenkilöiden maksukyvyttömyydestä vuosina 2012–2015 annetut lait (*Personal Insolvency Acts*) sekä vuonna 1988 annettu konkurssilaki (*Bankruptcy Act*).

Linkkejä

<http://www.irishstatutebook.ie/1995/en/act/pub/0026/sec0027.html>

[1] Korvataan 26. kesäkuuta 2017 alkaen uudelleenlaaditulla maksukyvyttömyysmenettelyistä annetulla asetuksella (EU) N:o 2015/848.

Päivitetty viimeksi: 12/04/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.